

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

35. An Cardinales Episcopi excusentur à residentia, si Romæ Summo Pontifici assistant, Et an Cardinalis possit à Curia discedere sine licentia Papæ? Ex p. 5. tr. 2. res. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

generali sua constitutione, nisi cum id exprimitur. Vide etiam Ferrerum *vol. 2. conf. 315. num. 7.* & Puticum *lib. 1. decis. 95. num. 1.*

2. Sed hæc opinio ita absolute prolata ab aliquibus non admittitur, ita ex multis Scortia in *Bulla Pontif. epit. 41. theore. 114.* & in multis casibus inclusos esse Cardinales in regulis Cancellariæ, tradit Gonzalez in *reg. 8. Cancell. gl. 24. num. 15. & seq.* & Lotharius *de benef. tom. 1. lib. 1. q. 8. n. 88.* quibus adde Filliucium *tom. 3. tr. 44. c. 3. n. 79.* ubi docet Cardinales teneri regulis Cancellariæ, illis nimirum, quibus agitur de vitanda fraude.

RESOL. XXXIV.

An Regula octaua Cancellaria excipiens Cardinales, excipiat Cardinales à Curia absentes; & quid de Cardinalibus Titularibus ab urbe? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 28.

§. 1. **R**espondeo Gonzales in *dicta regula glossa 24. a n. 21.* excipere omnes Cardinales ordinariorum collatores etiam à Curia absentes, exceptis illis sex Cardinalibus Titularibus de Vrbe, quorum Cardinalatus Episcopatus annexus est. Nam horum beneficia si vacent, in absentia Sedi Apostolicæ referuantur, per *reg. 7. Cancell.*

2. Sed Castrus Palaus *tom. 2. tr. 13. disput. 2. punct. 22. §. 4. n. 9.* fatetur quidem per *reg. 7. Cancell.* horum beneficia sic vacantia in absentia referuari. Sed hoc non obstat quominus hæc regula 8. quæ est de mensibus, nullum Cardinalem comprehenderit, stat enim optimè, quòd nullus Cardinalis sit comprehensus in reservatione mensium, & quòd aliqui Cardinales sint comprehensi in reservatione facta pro beneficiis vacantibus tempore, quo à Curia fuerint absentes, ergo, &c. Et huic sententiæ consentit etiam Garzias *de benef. part. 5. cap. 1. à num. 638.* Et ego libenter adhareo.

RESOL. XXXV.

An Cardinales Episcopi excusentur à residentia, si Roma Summo Pontifici assistant?
Et an Cardinales possint à Curia discedere sine licentia Papæ? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 8.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam tenet Villadiego *de origine Cardinal. quest. 5. nu. 11. & 12.* Gonzales in *regul. 8. Cancell. glossa 24. num. 128.* Parisius *de benef. lib. 3. q. 1. n. 74.* & alij, quos citat & sequitur Hieronymus Gigas in *tr. de residen. Episc. cap. 17. n. 30.* ubi sic ait. Quartus casus quo Episcopus iure excusatur non residens; si ad Cardinalatus apicem promoueat, sunt enim Domini Cardinales astricti curæ vniuersalis Ecclesiæ. Innocent. in *cap. bona memoria, de postulat. & ibi Abb.* tenentur namque assistere Pontifici consulendo in rebus agendis tangentibus totam Christianam Republicam, vt patet in *cap. per venerabilem, qui filij sui legit. & in cap. fundamenta, de elect. in 6.* Hinc est quòd Cardinales dicuntur pars corporis Papæ, vt in *cap. decreto 2. q. 6.* & dixit Hostiensis in *cap. antiqua, de priuileg. & ibid.* Anton. de Butr. quòd licet Episcopi iurent fidelitatem Papæ, vt in *cap. ego enim, de iur. iuran.* Tamen Cardinales tanquam viscera & pars corporis Papæ non præstant huiusmodi iuramentum, debent tamen se præ cæteris astrictos reputare ad seruandam fidelitatem ipsi Summo Pontifici. Hoc tamen proce-

Sup. hoc supra in Ref. §. Verum, & in aliis eius fecit not.

dit in Cardinalibus, Presbyteris & Diaconis, sed Cardinales Episcopi iurant vt Episcopi, vt cæteri faciunt Episcopi, non tamen tanquam Cardinales, secundum Hostiensem, & Ioannem Andream, in *d. cap. antiqua.* & habetur per Martinum de Laud. in *suo tr. de Cardinal. in 4. q. ...* & non præstat iuramentum Cardinalibus in signum singularis confidentiæ, quam de ipsis habet Papa, nam sicuti cardine ostium regitur, *Prom. 25.* ita consilio & assensu Dominorum Cardinalium Papa regitur, disponit, & ordinat vniuersalem Ecclesiam, vt inquit Cardin. in *cap. quamquam, colum. 2. v. 2. quod sicut 2. q. 8.* de quibus Bernardus in *lib. de consolat. ad Eugenium Papam,* inquit. Hi quoque, qui tibi continuè assistunt, seniores populi Orbis iudices, &c. Abbas in *cap. 2. 1. col.* inquit, quòd Cardinales sunt pars corporis Papæ, quibuscumque Papa totum Orbem iudicat, allegato text. in *d. cap. per venerabilem, qui filij sui legitimi.* Facit, quia Cardinales non possunt à Curia discedere sine licentia Papæ, vt dicunt Ioannes Andreas, & Doctor. in *cap. vestra el. 2. de elect.* subdendo quòd Cardinales habent alas ligatas vt à Curia sine Papæ licentia non discedant, quod etiam dixit Martinus de Laud. in *tr. suo de Cardin. quest. 43.* Hinc est quòd percipiunt fructus suorum beneficiorum etiam in absentia, *cap. cum dilectus, de Cler. non resident.* vt latè per Oldr. *consil. 46.* ubi dixit quòd ius commune habet illos pro residentibus, ex quo Romanæ Ecclesiæ seruiunt, quæ omnium Ecclesiarum mater est, & aliarum Ecclesiarum sollicitudinem gerit, præallegato *cap. bone el. 1. de postulat. Pralat.* de quo per Martin. de Laud. in *d. tract. suo quest. 68.* Huc vsque Gigas *ubi supra,* cuius sententiam præter Doctores citatos ab ipso tenet etiam noster Siculus Barbatia *tr. de Cardin. q. vlt.* & ex neotericis hanc sententiam mordicus tenet Augustinus Geronius *tr. de Cardin. §. sibi quoad vixeris, n. 10.* cuius verba hic transcribere non desinam. itaque sic ait: Cardinales apud Papam residentes, hoc est in Romana Curia, excusantur à residentia suorum beneficiorum, quod an hodie verum sit, non immeritò dubitari posset ex eo quòd Trident. *sess. 23. cap. 1. de reformat.* decreuit omnes Episcopos, Archiepiscopos & Patriarchas in sua Ecclesia, vel diocesi residere debere, etiam si S.R.E. Cardinales sint; puto tamen verius si agunt in Romana Curia, & à Summo Pontifice inde discedere non inuentur, perinde esse ac si residerent, quia tacita illa Papæ approbatio videtur dispensatio. Nam idem ipsum Concilium *d. cap. 1.* dicit ex iustis causis eosdem à residentia abesse posse, si legitime absentie causas Romanus Pontifex, aut Metropolitanus, vel eo absente, suffraganeus Episcopus antiquior residens in scriptis approbauerit. At si Episcopus iustis de causis cum licentia potest abesse, multò magis Cardinalis; qui cum Romæ commoratur, licentiam à Pontifice maximo videtur habere, ac præsens in sua Ecclesia intelligitur; imò singulis Ecclesiis videtur deseruire, vt ait Innocent. III. in *d. cap. bona, de postulat. Pralat. & in c. cum dilectus de Cleric. non resid.* Oldrad. *conf. 48. per totum.* Philipp. Prob. *ad cap. vnic. n. 8. de maior. & obed. lib. 6.* quinimò Leo IV. in *Synodo Romana 67. Episcoporum,* teste Anastasio Bibliothecario in *eius vita, eodem tit. de Cler. non resident.* quemdam Anastasium Presbyterum Cardinalem tituli S. Marcelli fuisse depositum, quòd titulum suum per spatium quinque annorum deseruisset, hoc est; fuisset absens, & non resedisset in Curia in suo titulo, nec assistisset Papæ, vt asserunt Io. Andreas in *addit. ad Specul. tit. de legat. & Oldrad. d. consil. 48.*

2. Sed hæc sententia, quamvis multorum authorum

thorum iudicio firmata sit, tamen hoc e per Trident. & Bullam. S.D.N. Urbani VIII. iustitiam non potest, & ita hinc opinionem tenet Salonijs in 2. 2. tom. 1. quest. 63. art. 2. conl. 2. ver. ex his. Sotus de iust. lib. 10. quest. 3. art. 5. Caieranus in 2. 2. quest. 85. art. 5. Valent. tom. 3. disputat. 10. quest. 3. par. 5. Gonzalez in reg. 8. Cancell. glof. 24. nu. 158. Azorius tom. 2. lib. 7. cap. 4. quest. 7. Eman. Sa. ver. residentia num. 1. & fuse probat hanc sententiam amicissimus Sanctarellus var. resol. tom. 1. q. 2. per totam, qui nam. 5. optime excludit a residentia Cardinales illos sex, qui habent Episcopatus Vrbi proximos.

RESOL. XXXVI.

An privilegia Episcopis concessa extendantur ad Cardinales? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 48.

§. 1. **F**ere semper extendenda sunt & sic supra dictum est Cardinales gaudere privilegii Episcoporum, in cap. quia periculosum, de sentent. excommunicatio in 6. & in capite fin. de penit. & remiss. & ideo possunt eligere sibi confessorium, neque includuntur in generali interdicto, vel suspensione, & sic non delinam hic apponere verba Pauli Laiman in Theolog. moralis, lib. 1. tract. 5. par. 3. cap. 2. num. 1. ubi sic ait. Attenta praxi Ecclesie, privilegia Episcopis propter status dignitatem concessa, ad Cardinales semper extendi solent, propter maiorem eorum dignitatem. Ita ille, & ego: & ideo Manfredus de Cardinal. decis. 124. docet Cardinales habere illa sex privilegia Episcoporum, de quibus per glossam in c. final. de privileg. in 6.

RESOL. XXXVII.

An Cardinales in suis titulis gaudeant privilegio Episcoporum ex Concilio Tridentino sess. 24. cap. 6. de Reformatione? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 59.

§. 1. **N**egatiue videtur respondendum, quia illa dispensationes, quas ibi Concilium concedit Episcopis, conceduntur illis contemplatione plenae ac propriae Diocesis, per ea, quae adducit de Episcopo titulari, Sanchez in sum. tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 3. & alij. & in Concilio traditur Episcopis hac facultas respectu subditorum in propria Diocesi tantum, ut ex contextu apparet.

2. Verum liceat mihi in gratiam Dominorum Cardinalium pro affirmatiua sententia hic tantum, vt alij iudicent, rationem aliquam proponere, & hac erit quia Praelati Episcopo inferiores habentes quasi Diocesim etiam intra fines Diocesis Episcopii, atque adeo iurisdictionem quasi Episcopalem, possunt dispensare, & absolueri suos subditos in casibus a dicto Concilio sess. 24. cap. 6. Episcopis concessis sub contemplatione Diocesis, & ita docet Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 38. num. 19. & de matrim. tom. 3. lib. 8. disp. 2. num. 11. Henriquez lib. 14. cap. 18. num. 2. & l. c. 16. n. 12. Rodriguez in 99. regul. tom. 1. q. 61. art. 9. & alij. Si hac ergo potestas conceditur supradictis Praelatis, Episcopo inferioribus, quia habent quasi iurisdictionem Episcopalem, quare est deneganda Cardinalibus, qui eandem potestatem habere supra satis probatum est. Vnde in suis Ecclesiis excommunicant, dant licentiam assistendi matrimonio, benedictionem solemnem exercent, & similia; & ideo hanc sententiam ex supradicta ratione in fauorem Cardinalium defendi posse, tradit

Tom. I. X.

Moneta de commut. ult. volunt. cap. 5. quest. 13. concl. 1. n. 453. licet ipse ibi contrariam teneat.

RESOL. XXXVIII.

An Cardinales in suis titulis possint dispensare in voto? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 58.

§. 1. **S**eclusa consuetudine non posse Cardinales in suis titulis dispensare in voto, docet Suarez de Rel. g. tom. 2. lib. 6. c. 10. n. 10. & Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 38. n. 2. quia non habent in dictis titulis ius Episcopale.

2. Verum mihi placet contraria sententia, quam tuetur Moneta de commut. ult. volunt. cap. 5. quest. 13. concl. 1. n. 452. quia, vt dictum est, Cardinales in suis titulis habent & exercent iura Episcopalia, ex c. his qua, de maior. & obed. & nos supra in multis resolutionibus vsque ad satietatem probauimus, & docet ipsemet Suarez de legibus lib. 4. cap. 5. n. 4. & Sanchez. de matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 28. num. 7. vnde ex ipsis nitatur fundamentum, ex quo moti sunt ad tenendum Cardinales non habere hanc auctoritatem in suis Ecclesiis titularibus. Quod autem dispensatio in voto sit actus iurisdictionis spiritualis, nec ex se Pontifici referuata, constat ex eodem Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 38. n. 6. & Suarez vbi supra de Relig. cap. 101. num. 1. quibus adde Lessium lib. 2. cap. 40. dub. 12. & alios, ergo, &c.

Sup. in Res. quae nunc hanc sequuntur, & in multis alijs

RESOL. XXXIX.

An Cardinales possint in suis titulis excommunicare, suspendere, interdicere, & vii Pontificiis insignibus?

Et an Vicarij Cardinalium possint etiam fulminare censuras, & reliqua facere quae sunt iurisdictionis Episcopalis? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 12.

§. 1. **R**espondeo affirmatiue, nam, vt patet ex c. his qua, de maior. & obed. vbi Felinus, Abbas, & Butrius, Cardinales, inquit, habere iurisdictionem Episcopalem in Ecclesiis, quarum sunt Titulares, & ita etiam docet Panuinus de potest. Cap. Sedē vac. praesud. 6. num. 9. Imola ad Clem. ne Romani, n. 23. de elect. Monachus in c. v. de maior. & obed. in 6. & ibi Probus num. 6. Romanus conf. 498. Albanus tract. de Cardinal. q. 46. Merolla tom. 1. disput. 1. c. 3. difficult. §. num. 125. Sebast. Caesar. relect. de Eccl. Hierarch. p. 1. disput. 2. §. 5. num. 2. Rubens in Aphorism. Episc. ver. Cardin. num. 2. Laudenis de Cardinal. quest. 60. Flaminus de resignat. benef. lib. 7. quest. 12. n. 106. Iacobatus de Concil. lib. 1. art. 2. Leo in foro Eccl. part. 2. c. 1. n. 7. Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 1. quest. 8. Vnde ex his sequitur vt notat Germonius in tract. de Indul. Cardinal. §. tam ratione, num. 18. ex Dominico & Barbosa, vbi infra ex Abbate, Cardinales posse irrogare penas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & ex hac ratione, vt notat Laudenis de Card. q. 19. & 21. Megalius in Promptuar. ver. Cardin. n. 7. Loricinus in Thesaur. ver. Cardin. §. 7. c. 3. q. 2. Moneta de conferru. c. 5. num. 34. & Barbosa in collect. in Cod. tom. 1. lib. 1. tit. 33. cap. 11. n. 3. possunt pontificiis insignibus vti, & benedicendi solemnem ritum more Episcoporum exercere, etiam si Episcopi non sint. Et nota etiam ex supradictis, vicarios Cardinalium posse etiam fulminare censuras, & reliqua facere, quae sunt iurisdictionis Episcopalis Ita Romanus conf. 498. n. 11. & Sbrozzius de Vicar. lib. 1. q. 3. num. 23.

Kk 3 RESOL.